

זכריה ח יז

יוצא מוויקיטקסט ב־5 בדצמבר 2024

בהמשך דף זה מופיעים ביאורים ופרשנויות של
עורכי ויקיטקסט, שאינם בהכרח מייצגים את
הפרשנות המסורתית.
ביאורים מסורתיים לטקסט ניתן למצוא
[בקטגוריה:זכריה ח ז.](#)

לא לחשוב רע על הזולת - וכך להפוך את הצום הבא ליום שמחה

(זכריה ח ז): "ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם, ושבעת שקר
אל תאָהבו; כי את כל אלה אשר שִׁנֵּאתי, נָאם ה'"

- ואל תחשבו בלבבכם על התכונות הרעות של הזולת, ואל תקוו
בלבבכם שיקרו דברים רעים לזולת; ואל תאהבו שבעת שקר; כי
אני ה' שונא את כל אלה (את המחשבות הרעות ואת השקר).

דקויות

הצומות והתעניות, שנקבעו לזכר החורבן, נועדו לעורר אותנו, שניזכר מדוע בא החורבן, ומה צריך לעשות כדי לתקן אותו. בפסוק שלנו מציין הנביא זכריה שני דברים שצריך להימנע מהם כדי לתקן את החורבן: מחשבות רעות על הזולת, ושבועת שקר. מהי **שבועת שקר** כולנו יודעים, אבל מהן **המחשבות הרעות** שאסור לחשוב על הזולת? - ניתן לפרש בכמה דרכים:

1. "אל תחשבו שהזולת רע".

-- אולם, כל עוד יש אנשים רעים בעולם, חייבים להיזהר מפניהם. למעשה, אחד מארבעת הצומות - **צום השביעי**, הוא צום גדליה - נקבע לזכר רצח גדליה בן אחיקם על-ידי הרוצח ישמעאל בן נתניה. זמן קצר לפני הרצח, בא אל גדליה אחד מהשרים, בשם יוחנן בן קרח, וניסה להזהיר אותו מפני ישמעאל, אך גדליה סירב להאמין: **ירמיהו מטו**: "וַיֹּאמֶר גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם אֶל יוֹחָנָן בֶּן קֶרַח 'אֶל תַּעַשׂ [תַּעֲשֶׂה] אֶת הַדְּבָר הַזֶּה כִּי שָׁקֵר אַתָּה דֹבֵר אֶל יִשְׁמָעֵאל". בגלל שגדליה לא רצה לחשוב שישמעאל יעשה לו רע, הוא נרצח, ושארית הפליטה גלתה לבבל, ועד היום הזה אנחנו מתענים על כך.

מכאן שהמצוה, לפי פירוש זה, אינה מוחלטת - מותר לחשוד שהזולת רע כדי להיזהר ממנו, אך אסור להחליט בוודאות שהוא רע, מעבר למה שנדרש על-מנת להיזהר.

2. "אל תחשבו שהזולת פועל מתוך כוונה רעה". אנשים אחרים עלולים לעשות דברים שנראים לנו רעים מאד, אבל צריך לחשוב

שהם פועלים מתוך כוונה טובה - אולי הם טועים, אולי הם לא מודעים להשלכות של מעשיהם.

3. "אל תתכננו לעשות רע לזולת". גם לפי פירוש זה המצוה אינה מוחלטת, כי אם אדם מסכן אותנו, מותר לנו להתגונן, גם על-ידי פגיעה בו. אך לתכנן פגיעה שאינה לפי הצדק, אלא רק משום קנאה או תחרות.

4. "אל תרצו שיקרה דבר רע לזולת". גם אם אנחנו מתמודדים עם אנשים רעים, המזיקים לנו, יש לאחל להם שיחיו ויחזרו בתשובה, ולא שייענשו. רבי זונדיל מסלנט, מאבות תנועת המוסר, ראה בזה מצוות לא תעשה מדברי קבלה, "שאינן אנחנו חפצים שייענש שום בר ישראל עבורנו". הוא עצמו הקפיד לא לאחל רע לאף אדם מישראל, גם למתנגדיו, והתפלל עבורם " "לבילתי יידח ממנו נדח" " "ו"אל יחשוב ה' להם עוון".

5. "אל תאשימו את הזולת בחורבן". דווקא בעקבות דברי הנביא, שהצומות נועדו לעורר אותנו לזכור מדוע בא החורבן, עלולות להתעורר האשמות הדדיות - "בגללכם בא החורבן" או "בגללכם עדיין לא נבנה הבית החדש"; ההאשמות הללו עומדות בניגוד לדברי הנביא עצמו, שלא לחשוב דברים רעים על הזולת. יבדוק כל אדם את עצמו, ויתקן את מה שצריך לתקן בעצמו. כך נזכה שהאבל יהפוך לשמחה.

לפי כל הפירושים הללו, הפסוק שלנו מזהיר מפני שנאת חינם. הדברים נאמרו בתחילת ימי הבית השני. למרבה הצער, בני ישראל לא קיימו את מצוות הנביא זכריה; שנאת-החינם חזרה, והביאה לבסוף לחורבן בפעם השניה (רש"י). האם בפעם

השלישית נדע לקיים את דברי הנביא "וְאִישׁ אֶת רַעַת רַעְהוּ אֵל תִּחְשְׁבוּ בְּלִבְכֶם?"

הקבלות

1. מחשבות רעות נזכרו גם בקטע המתאר את התוכחות של הנביאים הראשונים, (זכריה ג'): "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת'... וְרַעַת אִישׁ אָחִיו אֵל תִּחְשְׁבוּ בְּלִבְכֶם... וַיִּמְאַנוּ לְהִקְשִׁיב... וְאֶסְעֶרֶם עַל כָּל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא-יָדְעוּם... וַיִּשְׁימוּ אֶרֶץ-חֲמֻדָּה לְשִׁמָּה". בני ישראל לא שמעו בקול הנביאים הראשונים, ומשום כך בא החורבן. יש לנו עכשיו הזדמנות נוספת, לתקן את הפגם של אבותינו, ולהפוך את החורבן לבניין.

2. דברים דומים אמר כבר שלמה המלך, בונה המקדש הראשון, (משלי טו כו): "תוֹעֵבֶת ה' מִחְשְׁבוֹת רָע, וְטֹהָרִים אִמְרֵי נְעִים" (פירוט).

בכל הפסוקים הללו, לא נאמר שצריך לחשוב מחשבות טובות על אחרים; זו כנראה גזירה שרוב האנשים אינם יכולים לעמוד בה. מי שלא יכול לחשוב מחשבות טובות על אדם מסויים, לא חייב לחשוב עליו כלל; הוא יכול לחשוב על אנשים אחרים שהוא אוהב, או על דברי תורה, או על ענייני פרנסה, או על כל נושא אחר, ובלבד שלא יחשוב מחשבות רעות.

מכיוון שזהו אחד מארבעת התנאים לכך שהצום יהפוך ליום שמחה, כדאי מאד להשקיע בזה ולתקן את המחשבות.

לעיון נוסף

- [מבנה הנבואה - צומות ומועדים](#) .
- [אהבת האמת והשלום יהפכו את הצומות למועדים](#) .
- [תנאי העליה למקדש](#) - השוואה בין תהלים לבין זכריה.
- [שלוש-עשרה מידות](#)
- [איך להפוך את הצום הבא ליום שמחה](#) / מחברים שונים - < ישיבת הגולשים

(נערך לאחרונה בי"ז בתמוז ה'תשפ"ד) .

תגובות

לתיקון חטא המחשבות הרעות, אפשר לנסות לחשוב מחשבה טובה אחת ליום:

<https://www.facebook.com/groups/258217101045179>

Erel Segal --
Halevi, 2014-07-15
22:43:21

והנה עוד קבוצה שהוקמה כדי לעודד מחשבות טובות על פוליטיקאים מכל המגזרים:

<https://www.facebook.com/ChooseToLoveIsraeliElections>

Erel Segal- --
Halevi, 2024-07-23
22:06:06

כה-אמר יהוה צבאות:

צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה
לבית-יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים, והאמת והשלום
אֶהְבּוּ

כל תעניות הצום בעשור לחודש

צום הרביעי = בעשור לחודש [ולא יז בתמוז]

וצום החמישי = בעשור לחודש [ולא תשעה באב]

וצום השביעי = בעשור לחודש הוא יום הכפורים [ולא צום גדליה]

וצום העשירי = בעשור לחודש הוא תחילת המצור על ירושלים

חטא העגל היה ביום ששי בארבעה עשר לחודש הרבעי בלוח
היובלים

משה שבר את לוחות הברית כליל ירח מלא ולא י"ז בתמוז של
הרבנים

DAIAN SHEM, --
2024-07-24
00:01:32

הקטגוריות נמצאות ב: ביאור:לא לחשוב רע על הזולת - וכך להפוך את הצום הבא ליום שמחה

מקורות

על-פי מאמר של אראל שפורסם לראשונה ב [אתר הניווט בתנ"ך](#).
בתאריך 2012-01-04.

[מידת השמחה](#)

דף זה הוסב אוטומטית מאתר הניווט בתנ"ך. ([הקישור המקורי](#))
יתכן שבגלל שגיאה בתוכנת ההסבה נפלו טעויות. אתם מוזמנים
לתקן את הטעויות, ולמחוק הודעה זו מהדף.

tnk1/nvia/tryasr/tov: [קיצור דרך](#)

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](#)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](#)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](#)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Erel Segal
- שולחן עורך
- Shalomori123
- Wyatt915

-
1. [↑ https://wikisource.org](https://wikisource.org)
  2. [↑ https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
  3. [↑ https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
  4. [↑ https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)